

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 2. Mendacij origo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

Negavit Sara dicens: non risi. Gen. 18. 15. Mendacium licet leviusculum à Sara longè Deus esse voluit, ob id severè reprehensa. S. Thom. ut à repetitio etiam mendacio imposterum redderetur cautior. Velloso in in Judith. 5. Paræn. 10.

Tollensq; mulier viros, abscondit, & ait: fateor, venerunt ad me; sed nesciebam, unde essent. Jos. 2. 4. Achan à Josue de crimine interrogatus rem totam confessus est. Jos. 7. 20. *verè ego peccavi Domino Israel.* Rahab mentita est, non Achan, quid mirum? iste nobilis; illa moribus, & genere, obscura. Mendacium vitium plebeium est; ingenuus quisque, etsi admiserit alia, hoc tamen flagitium animus detrectat. Naxera in Jos. 7. §. 46.

Omnis homo mendax. Pf. 115. 2. Querit Petrus Damiani l. 2. ep. 14. Nonne David homo erat, cum dixit homines mendaces; ergo & ipse talis. Negat id Damianus ob id: *ego dixi in excessu meo.* ac si perspicue dicat: de falsitate hominum inde veram sententiam protuli; unde ego ipse supra hominem fui. q. d. qui Deum altè meditatatur, hominem quasi exiit; ac proinde non mentitur. Velloso in Judith. 5. Paræn. 11.

Semen Chanaan, & non Juda! species deceptit te rectè mentitus es & tu in caput tuum. Dan. 13. 56. 59. Nescio, cur nobiles Daniel non appellet, quos lascivia notit additos? nam vitium hoc in nobilibus præ cæteris viget. Cur ergo non Juda, sed Chanaan filios vocat? quia Judæ tribus nobilis, & regni sceptris insignis; Chanaan natus ad servorum servitium, dicente avo Gen. 9. 25. *Maledictus Chanaan, servus servorum erit fratribus suis.* Daniel ergo quos mendaces reperit, nobiles negat, obscurâ ortos origine affirmat: quasi mendacium, nisi in servorum servis, nequiverit reperiri. Naxera in Jos. 7. §. 46.

Et nunc Domine, tolle quasi animam meam. Jonæ. 4. 3. Quantum viris honestis pudor est, si mendacii notam subeant, falsâ etiam opinione. Jonas fugit, quia timebat, nè mendax haberetur. Ità S. Athanasius l. de Cruce: factum, quod timebat: effugit Ninive pœnam, & Jonas dolore tabescit. Theodoretus: *& nunc Domine &c.* vitâ defungi malo, quam vivere cum ignavia; veror, nè mendax habeatur. Velloso in Judith ut supra. Eversionem jubetur proclamare; nescit minimè futurum, & mendax timet haberi. Sicque mendacium nobilis aversatur Propheta; ut elegerit reddi naufragus, fugax agnosci, quam haberi mendax. Quia penitentia sententiam solvit, ire Propheta detrectat. Ecce fugæ causam: nè mendax habeatur, aliis criminibus maculari non timet; sed non fert, vel ad speciem tantum haberi mendax. Naxera in Josue supra.

Philippus 2. Hisp. rex mendacii convictum nescio quem è domesticis adeo tribus hæc verbis percussit: sic me decipis? ut is domum reversus paulò post ex mœnore, & pudore, obierit. Douleteman l. 2. c. 5. Sect. 1.

Ex Novo.

Sit autem sermo vester, est, est; non, non! Matth. 5. 37. Albertus M. dicitur est, est; quòd si est affirmatio in corde, sit etiam in ore; & sicut est negatio in corde, ita etiam in ore.

Iterum negavit. Marci 14. 70. Petrum, & magistrum, & Sacerdotem maximum, veritatis negatæ reum dicit. Ut scias, inquit S. Ambros. l. 10. in Luc. Evangelistam veritati, quam gratia, plus dedisse. Nè quis taceat verum, metu perdendæ gratiæ, apud Magistrum, Velloso in Judit 1. Paræn. 1.

Non sinebat ea loqui. Luc. 4. 41. Unus demonum dicebat Marci. 1. 24. *scio, qui sis.* Cajetanus in Luc. ait: non sinebat ea loqui, quia dicebant mendacium. Non enim certè sciebant, Christum Deum esse. Velloso in Judit. 5. Paræn. 11.

Hora erat quasi sexta. Joan. 4. 6. Adjectâ voce quasi minutè se agere probat, nè à supputando vel minimum discedat. S. Cyrill. Alex. l. 2. in Joan. ut nos etiam discamus, vel in minimis non parvam habere veritatis curam. Id, in Judith 1. Paræn. 1.

Cur tentavit Sathanas cor tuum, mentiri spiritui Sancto? Cur Anania mendacium dicitur specialiter commissum contra Spiritum Sanctum? quia est *spiritus veritatis.* Joan. 16. 13. Mendacium autem, ut erat Ananiæ, maximè contrarium veritati. Sylveira hic q. 5.

Ex Patribus, & aliis.

Mentiri non licet nec pro Dei laude. S. August. ep. 8.

Nemo potest convincere, aliquando esse mentiendum; nisi qui potuerit ostendere, æternum aliquod bonum obtineri posse mendaciò. Id. l. de mendacio c. 7.

Sicut non est veritas sine opere ejus, qui dixit. Joan. 14. 6. *ego sum veritas:* sic non est loqui mendacium sine diabolo auctore mendacii. Origenes tr. 3. in c. 17. Math.

Mendacium adeo est malum; ut Deus, qui de nihilo fecit Mundum, non possit facere, mendacium esse bonum. S. Bonaventura. f. 81.

Quam multi hodie sunt, quos magis puderet, in oratione fecisse Barbarissimum, contra regulam Prisciani; quam protulisse mendacium in sermone suo contra regulam Christi. Richardus à S. Viçti. qui dicitur Benjam. minor, c. 46.

Mendax homo similis est falso denario: nam tantum prævalet verax homo mendaci, quantum denarius verus falso. Geminiani. l. 9. c. 42.

Proverbium Arabum est: qui famam habet veracis, illius etiam mendacii fides habetur: qui mendacis, hujus veritati quoque non creditur. Masen. l. 4. argut ven 4.

§. II.

Mendacii origo.

Valde difficile est, ut, qui multa loquitur, non etiam mentiat. S. Gregorius hom. 12. in

c. 3. Ezech. ante finem. Ex lapide quidem, ac jocis, mendacium nascitur, Joan. Climacus ac ferro, excutitur ignis; ex loquacitate verò, pr. 12. de mendacio.

TITULUS XV. S. MICHAEL.

Ex Veteri, & Novo.

Veneruntque duo Angeli. Gen. 19. 1. Duo scilicet, qui ab Abrahamo recesserant, tertio cum eo remanente. Symbol. Angelus unus è tribus, representans Deum Patrem, manserat cum Abraham, ut ejus domum benediceret, eumque patrem efficeret, ad generandum Isaac; unde videtur hic Angelus fuisse medius, & primarius inter tres; puta Michael; qui duos locos, Gabrielem, & Raphaellem, militi ad excidendam Sodomam. Gabriel enim juxta etymon suum, est *fortitudo Dei*; puta fortis executor divinæ justitiæ; hincque representat secundam in Trinitate personam. Raphael verò videtur esse Angelus præses castitatis, & ultor incestus. Hic representabat Spiritum S. qui est tutor, & vindex, castitatis; summusque osor libidinis. Cornelius hic.

Michael totâ nocte lustratus cum Jacob. Gen. 32. 24. S. Thom. Vill. conc. 1. de S. Michael.

Aparuitque ei Dominus. Ex. 3. 2. Fuit hic verus Angelus: quia est communis Theologorum cum S. Dionysio c. 4. cœl. hierarch. sententia, omnes Dei apparitiones in veteri testamento factas esse per Angelos. Dices: quomodo ergo hic Angelus vocat se Deum? Resp. licet obsequio esset Angelus, representatione tamen, & auctoritate, erat Deus: sustinebat enim personam Dei. Censentque S. Justinus M. Tertull. Hilar. Ambros. Chrysost. in omnibus apparitionibus veteris testamenti representatum fuisse Filium; non Patrem, non Spiritum S. Angelum hunc fuisse Michaellem, probabile est: erat enim custos Synagogæ, ut jam S. Ecclesiæ. Cornelius hic.

Sum princeps exercitus Domini. Jos. 5. 14. Quis esse putandus est princeps exercitus Domini? arbitror esse Michaellem Archangelum. B. Theodoretus q. 4. in Jos. hic.

Cui respondit Angelus. Judic. 13. 16. Probabiliter opinatur Serrarius, hunc Angelum Pele, id est, admirabilem, fuisse S. Michaellem: docetque S. Michaelis nomen, & invocationem; mirè valere contra omnes tentationes. Cornelius hic.

Hic est Michael Archangelus, qui potentissimum exercitum Sennacherib Assyriorum regis interemit. 4. Reg. 19. 35. S. Thom. Vill. conc. 1. de S. Mich. Idem affirmat Pantaleon Diaconus. Juxta eundem Michael *conclussit ora leonum*. Dan: 6. 22. Michael repressit flammam ignis. Paoletti f. 30. de S. Mich.

Dixit autem ad cultorem vineæ. Luc. 13. 7. Michael Archangelus, qui Dan. 10. 13. præpositus est populo Judæorum, nomine cultoris vineæ congruè intelligitur. Cajetanus hic.

Ex Patribus, & aliis.

Satage, quomodo magis adsumaris ad societatem Michaelis Archangeli; qui orationes Sanctorum semper offert Deo, adsumeris autem in hunc numerum, vel in istud officium; si insistas semper orationi, & vigiles in ea. Orig. hom. 14. in Numer.

Quando omnia illa admirabilia, quæ expectantur per sonitum, quem daturus es, consumabuntur; tunc ô S. Archi-Satrapa, errantium ductor, prolapsorum excitator, animorum propugnator, corporum conservator, demonum exterminator, S. Michael! tunc, obsecro te, tunc fidus causæ meæ patronus adesset, ne gravere. S. Sophronius or. in laud. Angelorum.

Ex illo certamine magno, & mirabili; pulchro nomine, & honore, donatus est unus; & primus de militiæ cœlestis principibus gloriöse rediit, nomine videlicet, ut exinde vocetur Michael: honore, ut non solum Angelorum, verum etiam hominum habentium Dei verbum ipse sit princeps. Et hoc honore, velut principatu donatus est, ex quo contra diabolum dicentem, Deus ego sum, restitit; ut diceret: quis sicut Deus? & vincendo illum, probavit; quia nullus alius esset Deus. Rupertus de vict. verbi Dei c. 18.

Primus de militiæ cœlestis principibus. Rupertus ib. l. 1. c. 18.

S. Laurentius Just. in festo S. Mich. vocat illum: cœlestis exercitus Primarem, & Ducem: animarum electorum sedulum susceptorem.